

de verplichting hen te behandelen alsof zij krijgsgevangenen waren. Desondanks heeft Duitsland die verplichting met betrekking tot één groep wél aanvaard: de Indische gijzelaars. Dat had te maken met het represaillekarakter van hun internering. Duitsland wenste dat de in mei '40 in Nederlands-Indië geïnterneerde Duitsers vrijgelaten, althans minstens volgens de internationaal aanvaarde regels behandeld zouden worden, maar daar vloeide uit voort dat diezelfde regels in beginsel voor de Indische gijzelaars moesten gelden; zij zouden dus bijvoorbeeld pakketten mogen ontvangen, niet alleen uit het eigen land maar via het Internationale Rode Kruis ook uit andere landen, lijsten met hun namen moesten via het Internationale Rode Kruis aan hun regering toegezonden worden en vertegenwoordigers van de beschermende mogendheid, Zweden, en van het Internationale Rode Kruis zouden hun detentie-oorden mogen inspecteren. Van die inspecties is niet zo heel veel terechtgekomen (speciaal op dit gebied waren de Duitsers onuitputtelijk in het verzinnen van uitvluchten), maar de pakketten uit het buitenland die op de ontvangen naamlijsten gebaseerd waren, zijn voor de Indische gijzelaars van veel betekenis geweest. De anti-verzet-gijzelaars ontvingen die pakketten niet – zij waren niet aan krijgsgevangenen gelijkgesteld. Dat verschil is, zoals blijken zal, niet zonder betekenis geweest.

Indische gijzelaars

De Indische gijzelaars werden, gelijk reeds vermeld, in twee groepen opgepakt: de eerste groep op 19 en 20 juli '40, de tweede groep op 7 oktober. Aan beide acties was aan Duitse kant een lang touwtrekken voorafgegaan waarin, zoals wij in deel 4 (hoofdstuk 8) beschreven, Seyss-Inquart er in geslaagd was, het aantal gijzelaars dat hij als represaille wegens de interneringen van Duitsers in Nederlands-Indië moest laten arresteren, belangrijk te verlagen.

De groep van 19 en 20 juli bestond uit tweehonderdeen-en-dertig personen: vijftien vrouwen, tweehonderd zestien mannen. De vrouwen, nagenoeg allen Indische leerkrachten die in Nederland met verlof waren, werden in het *Frauenkonzentrationslager* Ravensbrück opgesloten en kregen daar een zekere mate van bescherming (zij zijn begin november '40, toen in Berlijn bericht ontvangen was dat de in Indië geïnterneerde Duitse vrouwen en kinderen vrijgelaten zouden worden, uit hun gijzeling ontslagen) – de mannen werden gehuisvest in stenen barakken die, met een aparte omheining, in